

Kerkdienst Janskerk 18 december 2016

Thema: God zal u een teken geven. Beeld: Maria hodegetria (zij die de weg wijst)

Lezing: Jesaja 7,10-17 en voor-evangelie van Jakobus 15,1-16,3

Voorganger: Marieke Milder

Inleiding

God geeft een tegenstribbelende koning Achaz een teken: de jonge vrouw zal een zoon baren en hem Immanuel (God met ons) noemen. In deze belofte hebben christenen later de aankondiging van Jezus gelezen. Het kind staat symbool voor een periode van vrede die weldra zal aanbreken. Ook in het voor-evangelie van Jakobus (een geschrift dat niet in de bijbel terecht is gekomen) wordt een teken gegeven, om te bewijzen dat Maria haar kind ontvangen heeft van God. Maar Maria heeft nog een lange weg te gaan voordat ze in vrede met dit kind kan leven.

Overweging

Als je googelt op die benaming van Maria, kom je bij afbeeldingen waarin Maria wijst naar het kind dat ze op de arm heeft. Het zijn vaak iconen, die je wat strak aankijken. In zo'n icoon kun je jezelf zien, als een spiegel.

En Maria wijst niet naar een grote man, maar naar een baby.

De jonge vrouw is zwanger, zij zal een zoon baren en hem Immanuel noemen. God met ons. Koning Achaz weet niet wie hij wel en niet kan vertrouwen. Hij is bang. En in deze situatie spreekt Jesaja over een hoopvol teken. Koning Achaz mag erop vertrouwen dat het goed gaat komen, dat hij niet bang hoeft te zijn. Dat teken is geen man met een zwaard of een geweer of een kernbom, maar een vrouw die een kind gaat baren. Zij, de vrouw en het kind, zijn met z'n tweeën het teken van vrede.

Voordat die jongen groot is zal er eerst nog van alles gebeuren. Een hoop ellende zal het volk nog te verduren krijgen. Maar dat kind, dat zal zichzelf een weg naar de toekomst banen. Een toekomst waarin het vrede is.

Ook in het verhaal over Maria is de verwarring groot. Het verhaal komt uit een boek dat niet in de bijbel terecht is gekomen, en dat allerlei heel oude verhalen over Maria, Jozef en Jezus bevat. De belofte die Maria is ingegoten is niet te bevatten. Jozef moet erop vertrouwen dat dit kind van God komt, en dat het de belofte in zich draagt waar Maria van spreekt. De hogepriester uit de tempel gelooft er niets van en laat Jozef en Maria een test doen die ontleend is aan het boek Numeri. Jozef en Maria doorstaan de test. Het kind dat Maria draagt blijkt echt een teken van hoop te zijn.

Waar bevinden wij ons in die verhalen?

Misschien herkennen we ons wel het meeste in het volk, uit Jesaja, dat een teken van hoop wordt aangezegd, maar dat er maar op moet vertrouwen dat het goed komt.

Want de tekenen des tijds wijzen daar niet echt op.

Iemand in de voorbereidingsgroep zei: toen Trump werd gekozen, toen dacht ik: dat kan toch niet, dat kan God toch niet toelaten?

Als ik de berichten uit Syrië hoor en lees, waar een hele stad van de honger omkomt, waar hulpkonvoeien niet meer kunnen komen omdat ze worden beschoten, dan denk ik: hoe is het mogelijk dat dit nu, in onze wereld gebeurt.

De smeltende noordpool. De aids epidemie die weer oplaait, nu onder homoseksuelen, en in het oosten van Europa. Een heel land dat van de aardbodem driegt te verdwijnen als de zeespiegel zo blijft stijgen. Watertekort op de wereld. Terreurdreiging ; je weet opeens niet meer of het nog wel veilig is om naar het centraal station of naar een concert te gaan.

Maria, als jij ons de weg wijst, waar wijs je dan naartoe?

Ik zei het al: naar een kind. Een baby. Alledaags, zoals er elke dag baby's worden geboren, en bijzonder, zoals elke nieuwe mens een wonder is.

Het kind kan nog niks, doet nog niks, maar draagt een belofte in zich. Een belofte van vrede, van een goed land waar plaats is voor ieder. Een land zonder angst.

Maria heeft verre van een actieve rol in het verhaal. Het overkomt haar allemaal. Ze heeft niet gevraagd om dit kind, maar ja gezegd toen het haar geschonken werd. Mij geschiedde naar uw woord. En vervolgens wordt ze beschuldigd van onzedelijk gedrag en moet ze maar afwachten hoe het oordeel over haar uitvalt.

Ze heeft niets in handen. Of ja, misschien toch iets: vertrouwen.

Vertrouwen dat haar kind van God komt. Vertrouwen dat het goed komt met haar en met haar kind. Vertrouwen dat de Eeuwige, die haar uitgekozen heeft voor dit verhaal, haar niet in de steek zal laten nu zij bespot en geoordeeld dreigt te worden.

Het volhouden wanneer alles om je heen lijkt in te storten is verre van passief. Het is een actieve daad om rechtop te blijven staan en de blik op de toekomst te richten. Dat vraagt om de waakzaamheid, de alertheid, de actieve verwachting waartoe wij in de advent worden opgeroepen.

Maria zegt ja op wat er op haar pad komt, wat haar in de schoot wordt geworpen. Iemand uit de voorbereidingsgroep zei: er komen voortdurend mensen op mijn pad voor wie ik van betekenis kan zijn, waar ik me ook bevind. Als ik waakzaam genoeg ben om ze te zien, en bereid om ze bij te staan, kan ik veel doen. Die weg wordt mij voortdurend gewezen. Als ik kijk tenminste, durf te zien en te gaan.

Het doet denken aan dat grote verhaal van de mens Jezus, die ook voortdurend mensen ontmoette waarvoor hij van betekenis kon zijn, gevraagd of ongevraagd. Niet toevallig wijst Maria naar Jezus.

Dat kind is nog niet geboren. Bevallingen zijn moeizaam en pijnlijk. En dan moet het kind nog groeien. De vrede waarnaar wij verlangen is nog ver weg.

Maar kinderen worden niet groot als wij geen vertrouwen in ze hebben.

Deze belofte, dit kind dat er al is en toch ook nog niet, draagt al wel een naam: God met ons.

God is met ons in de belofte, in de tekenen van hoop, verbeeld door een ongeboren baby, belichaamd in ontelbare kleine initiatieven. God met ons trekt met ons mee als wij, in het voetspoor van Jezus, alert zijn op wie en wat er op ons pad komt en doen wat onze hand te doen geeft.

Dat onze ogen open mogen gaan, zodat wij God met ons in ons midden mogen begroeten.

En dat wij mogen groeien in vertrouwen dat God met ons zal blijven optrekken, totdat dat rijk van vrede eindelijk aanbreekt.

Zo moge het zijn.